

с. 5

РОЗПОЧАЛИСЯ ТЕАТРАЛЬНІ «ЗУСТРІЧІ В ОДЕСІ»

Восьмий раз поспіль наша чорноморська столиця ознаменовує день свого народження, який припадає на початок вересня, Міжнародним театральним фестивалем «Зустрічі в Одесі».

с. 10

ВЕЛИЧ ПРАЩУРІВ

Вона, велич наших пращурів, гідна наслідування, – переконав VI Міжнародний мегафестиваль «Билини Древнього Києва IX–XI століть» у «Парку Київська Русь» на Київщині.

с. 12

ЧОРНОБРИВЦІВ НАСІЯЛА ЗОЛОТОНОША

У місті Золотоноша, що на Черкащині, у День Незалежності на Всеукраїнському фестивалі чорнобривців встановлено рекорд України: тут сплели найбільший вінок із чорнобривців та калини діаметром два з половиною метра.

с. 14

«ТАВРІЙСЬКІЙ РОДИНІ» – 15 РОКІВ

Наприкінці серпня у місті Генічеську на Херсонщині пройшов XV ювілейний Всеукраїнський фестиваль національних культур «Таврійська родина».

У дружнє родинне коло цього року зібрались національні аматорські колективи та окремі виконавці з Миколаївської, Сумської, Чернігівської, Хмельницької, Кіровоградської, Херсонської областей та АР Крим – це близько 400 учасників.

На фестивалі було представлено традиційну культуру українського, кримськотатарського, білоруського, російського, німецького, циганського, грецького, корейського, латиського, болгарського, єврейського, польського, угорського народів.

Усі учасники та гості мали можливість побувати на стилізованих національних подвір'ях, де представники кожної народності презентували самобутню атрибутику, вишивку, вироби майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, історичні експонати, етнічні костюми.

Також відбувалась презентація традиційної національної кухні, стравами якої мав змогу пригоститися кожен присутній.

У ХАРКОВІ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ ЗНАНЬ

У Харкові на площі Свободи відбулося свято посвячення в студенти. Розпочалися урочистості театралізованою ходою і парадом вищих навчальних закладів Харкова.

Цьогоріч свято пройшло під назвою «Галактика – Студентство 2013», тому все дійство було пов'язане з космосом.

У театралізованій ході взяли участь танцюристи в костюмах зірок, артисти на ходулях та міські байкери.

Після «космічного» танцювального номера розпочався парад вищих навчальних закладів міста. У ньому були задіяні більше тисячі людей: ректори, викладачі, учасники творчих колективів та студенти. Під оплески харківської молоді колони по черзі проходили головною площею міста, а ректорів проводжали до сцени.

Там їх зустрічали ведучі-інопланетяни, імена яких організатори свята до останнього тримали в секреті. Але як тільки вони піднялися на сцену, стало ясно – це відомі харківські КВН-щики і просто хороші друзі Ігор Діденко та Гліб Тимошенко.

Відвідали свято студентства та знань і почесні гості: міністр доходів і зборів Олександр Клименко, губернатор Харківщини Михайло Добкін і мер Харкова Геннадій Кернес. Вони привітали молодь із Днем знань.

Почесні гості розписалися в книзі «Літопис Харківського студентства», в яку вже третій рік поспіль заносять імена

всіх першокурсників міста. Також на сцену піднімалися ректори міських ВНЗ, які також залишили свої автографи у «Літописі».

Після параду на святковій сцені почався зірковий концерт.

ВИСТАВКА ІЛЮСТРАЦІЙ ДИТЯЧИХ КНИЖОК «ЯК ОЖИВАЮТЬ КНИГИ»

У Національному музеї літератури України відкрилася виставка ілюстрацій дитячих книжок «Видавництва Старого Лева»: «Як оживають книги».

Сім художників вперше представляють оригінали картин, які стали ілюстраціями до дитячих книжок, що вийшли у «Видавництві Старого Лева» протягом 2009–2013 років.

Свої роботи виставляють Катерина Штанко (ілюстрації до казки Лесі Вороніної «Слон на ім'я Гудзик»), Даша Ракова («Казки дідуся Гурама» Гурама Петріашвілі), Ростислав Попський («Казки Андерсена. Книга перша» та «Різдвяна історія» Чарльза Дікенса), Володимир Штанко («Казка про Старого Лева» Мар'яни Савки, «Метелик, який тупнув ніжною» Редьярда Кіплінга та «Казки Андерсена. Книга друга»), Надія Каламеєць (збірки поезій «Шоколадні вірші про кохання» та «На каву до Львова»), Марина Михайлошина

(«Дитячий Кобзар», «Українські казки» та «Баламутинки» Романа Скиби) та Світлана Фесенко («Дідо-Всевідо» Олександра Гавроша).

Виставка триватиме упродовж місяця.

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ З НАГОДИ ВІДКРИТТЯ XX ФОРУМУ ВИДАВЦІВ У ЛЬВОВІ

Хоча подія і проходить 12–15 вересня, але вже 9-го розпочнуться окремі заходи, яких у програмі понад 700!

Головна подія – книжковий ярмарок. Найбільший в Україні, багатий на нові видання, він пройде за участю практично всіх діючих видавництв країни. Лише на книжковий конкурс надійшло 408 книжок від 85 видавництв. Оберуть 20 найкращих книжок форуму.

У Львівському міжнародному літературному фестивалі візьмуть участь автори та експерти з 23 країн світу. Взагалі ж авторів на форумі – 362.

У програмі 11 заходів IV Львівського бібліотечного форуму для всіх, хто пов'язаний фахом або інтересом із бібліотечною справою. Він проводиться у партнерстві з Українською бібліотечною асоціацією та за підтримки програми «Бібліоміст». Бібліотекарі поспілюються з видавцями і намітять спільні шляхи у справі залучення людей до читання й ефективнішого потрапляння книжок до читачів.

Форум має потужну програму в рамках проекту Book Platform, який реалізується фондом Next Page (Болгарія) за підтримки програми «Культура» Східного

Партнерства Європейського союзу спільно з громадською організацією «Форум видавців» (Україна), Національною асоціацією видавців (Вірменія) та Асоціацією видавців Грузії. Програма полягає у проведенні досліджень книжкового ринку України, Грузії й Вірменії. Відомі журналісти, видавці з восьми країн світу обмінюватимуться досвідом і шукатимуть нових партнерів в Україні.

Форум надасть безліч приводів для бесід та дискусій. Долучіться до участі в них. Не пропустіть можливості познайомитися із книжковими новинками та зустрітися із відомими людьми. Пориньте в чудовий пізнавальний світ книги і читання!

РОЗПОЧАВСЯ ІХ МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «КАШТАНОВИЙ ДІМ»

У Києві стартував ІХ Міжнародний фестиваль «Каштановий Дім». За вісім років він зарекомендував себе як одну з найяскравіших літературних подій осіннього сезону. Щорічно майданчики фестивалю збирають гостей з Росії, Білорусі, Естонії, Литви, Казахстану, Німеччини, Франції, США, Канади і, звичайно ж, України.

У 2013 році події вже традиційно будуть розгортатися у двох напрямках: кінематографа і літератури. «Кіногілка» фестивалю «Каштановий Дім» представлена Премією імені Арсенія та Андрія Тарковських.

Фінішує «Каштановий Дім» у Малій Опері. Кінцевими акордами фестивалю стане музично-поетичний марафон «Очереятий Джаз» за участі різних гуртів.

Вхід на всі події фестивалю вільний.

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРЕТА УКРАЇНИ ВІДКРИВАЄ НОВИЙ СЕЗОН ГАЛА-КОНЦЕРТОМ

Національна оперета знову відчиняє двері глядачам. 15 вересня о 19.00 на сцені театру – святковий гала-концерт до відкриття 79-го театрального сезону.

У концертній програмі буде представлено всю палітру стилів та жанрів, у яких працює сучасний музичний театр європейського зразка: улюблені, перевірені часом ретро-номери та sensationні прем'єри-сюрпризи. Серед них: «О, Фортуно!» з кантати К. Орфа «Карміна Бурана», хореографічний хіт з мюзиклу М. Хемліша «Кордебалет», «Дім» з мюзиклу «Роберта» Дж. Керна, найпопулярніші ансамблі та номери з мюзиклів «Привид опери» Е. Л. Уеббера, «Кабаре» Дж. Кандера, «Скрипаль на даху» Дж. Бока, «Ромео і Джульєтта» Н. Рота та багато іншого.

Режисер-постановник – з. д. м. України Богдан Струтинський.

У гала-концерті яскраву «соковиту» картинку сценічного оформлення збагатять мультимедійні спецефекти і просторова гра декорацій-трансформерів.

Свято непередбачуваного вибуху музики, танцю, співу і гри має стати яскравим стартом 79-го сезону Національної оперети та знаковою подією у культурному житті країни.

ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ У ЛУГАНСЬКУ

2–5 жовтня у Луганську відбудеться ІІ Всеукраїнська науково-практична конференція за темою: «Роль обласних центрів народної творчості у формуванні культурного простору як стратегічного ресурсу духовного розвитку суспільства».

Проблемне поле конференції:

- вплив чинного законодавства на розвиток культури;
- цінності традиційної культури в контексті збереження національно-культурної ідентичності;
- значення історико-педагогічної та культурної спадщини у вихованні молодого покоління;
- роль традиційної народної культури у формуванні сучасного культурного іміджу регіону;
- регіональні особливості соціально-етно-історичної трансформації;
- взаємодія культур та роль діалогу у формуванні цінностей традиційної культури;
- роль народного аматорського мистецтва у формуванні культурних і моральних цінностей суспільства;

- перспективи розвитку аматорського декоративно-ужиткового мистецтва та народних художніх промислів у сучасному світі;
- міжнародний досвід трансляції цінностей традиційної культури.

ПОДІЇ ПРОЕКТУ «КУЛЬТУРА + P2 = МИСТЕЦТВО»

Національний музей медицини України, Державна телерадіокомпанія «Культура» й арт-проект «Культура + P2 = мистецтво» репрезентують відкриття галереї «Арка».

4 жовтня у галереї святкуватимуть 160-річчя створення будівлі Національного музею медицини України, а також відбудеться презентація галереї «Арка» та телевізійного арт-клубу «Культура+» (другий сезон).

Цього ж дня відкривається фотовиставка Національного музею медицини України з фондів галереї «Арка».

У рамках проекту телеканал «Культура» та галерея «Арка» розпочинають сезон арт-проекту «Культура + P2 = мистецтво», де відбуватимуться виставки знаних українських художників: Віктора і Валентини Бистрякових, Тимоша Ляшука, Володимира Куткіна, Валерія Франчука, Михайла Хіхлухо, Оксани Одайник.

До 90-ліття «КіЖ»

Дві прем'єри

(Лист із Львова)

Львівський театр опери та балету – молодий театр. Він молодий і тому, що існує зовсім недавно, і тому, що в складі його колективу – переважно молоді виконавці. Та не зважаючи на свою молодість, театр уже має значні творчі успіхи, про які хочеться говорити і писати. В цьому, насамперед, заслуга керівництва театру, художнього керівника – народного артиста УРСР В. Манзія і головного диригента – заслуженого діяча мистецтв УРСР Л. Брагинського.

У цій статті мова йтиме про дві останні прем'єри театру – про «Цареву наречену» М. Римського-Корсакова і «Травіату» Д. Верді.

«Цареву наречену» театр поставив на початку червня. В центрі опери стоїть образ Любаші – жінки з народу, жінки сильної, вольової, гордої, нестримної і в пристрасті, і в гніві, і в шалі.

Величний образ російської жінки часто приваблює до себе пильну увагу визначних митців. У російському класичному мистецтві ми знаходимо цілу галерею образів: бояриня Морозова із славетної картини В. Сурікова, царівна Софія – з не менш славетної картини І. Рєпіна, Катерина із «Грози» Островського. З ними споріднена духом Любаша, яку створило творче натхнення Римського-Корсакова. Величний характер цього образу розкрито в оперній партії, що вабить до себе своєю пісенною широтою і тонкою мелодичністю.

Нам довелося слухати в ролі Любаші двох співачок – народну артистку УРСР О. Ропську і лауреата Всесоюзного конкурсу виконавців Л. Руденку. Обидві артистки створюють образ виразний щодо зовнішнього малюнка, добре опрацьований у вокальному і сценічному відношенні. У О. Ропської – багата сценічна культура, велика драматична майстерність, блискуча вокальна техніка. Лариса Руденко – молода артистка. Кияни пам'ятають її сценічні дебюти, незабаром після Всесоюзного конкурсу виконавців у Москві, де Л. Руденко, тоді ще студентка консерваторії, одержала одну з перших, премій. Артистка мало не вперше виступає перед глядачем у такій великій і відповідальній партії, – і все таки треба сказати, що коли вона й поступається перед О. Ропською, то хіба що драматичною силою і напруженістю окремих моментів. Це, зокрема, відчувається в другому акті, – в кульмінаційній сцені з царевим лікарем Бомелієм.

З чоловічих ролей найвідповідальнішою є роль опричника Григорія Грязного. В цій ролі нам двічі довелося слухати молодого співака Крупника. Це, безперечно, обдарований співак з голосом приємного тембру – високим баритоном з майже теноровим забарвленням. Вокальна техніка Крупника нам здається ще трохи нестійкою. Артист добре тримається на сцені, але дещо зловживає ефектними позами та жестами.

Енджіївська, що має сильне і приємне своїм тембром лірико-коломатурне сопрано, більше прагне відтінити технічну сторону партії, артистка Жубр, співачка надзвичайно музикальна і вдумлива, підкоряє собі глядача м'якістю і ліричністю наповнення, прагненням глибоко розкрити внутрішню суть образу.

На жаль, сценічно обидві співачки ще не цілком засвоїли роль і обом їм властива деяка зв'язаність умовними оперними штампами.

Із жіночих ролей слід ще відзначити купчиху Домну Сабурову. Її співає студентка консерваторії Ганна Юровська. Молода співачка досягла в цій ролі безперечного успіху. Цей успіх їй забезпечили чудові її зовнішні дані, сильний і приємний голос, темпераментність виконання. Можна лише зауважити, що молодий тембр її голосу не зовсім відповідає поважному віковій купчихі, яка має вже дослу дочку.

З чоловічих ролей найвідповідальнішою є роль опричника Григорія Грязного. В цій ролі нам двічі довелося слухати молодого співака Крупника. Це, безперечно, обдарований співак з голосом приємного тембру – високим баритоном з майже теноровим забарвленням. Вокальна техніка Крупника нам здається ще трохи нестійкою. Артист добре тримається на сцені, але дещо зловживає ефектними позами та жестами.

Боярина Ликова співають заслужений артист УРСР Рибалкін і артист Русецький. Обидва вони загалом задовільно проводять роль, але у них в образі молодого боярина, що приїхав з чужини, не має достатньої виразності.

Роль Василя Собакіна – царєвого тестя – має чудового виконавця в особі заслуженого артиста УРСР Б. Гмири. Другий виконавець цієї ролі – Казновський, також цілком задовольняє глядача, хоч у його виконанні відчувається недостатність самостійності: він цілком дублює Б. Гмирю, повторює його жести, ходу, інакше кажучи, грає не стільки купця Собакіна скільки Б. Гмирю в ролі Собакіна.

Найвищу оцінку слід дати хорам, зокрема в першому і четвертому актах (хормейстер З. Липчинський-Каррер). До речі, і в «Травіаті» хори – один з найсильніших елементів вистави. Диригують оперою Л. Брагинський і молодий диригент Г. Рісман, які забезпечують значну частину успіху опери.

Не зважаючи на окремі недоліки, вистава «Царева наречена» є яскравим видовищем і має заслужений успіх у глядачів.

Опера «Травіата» Д. Верді – остання прем'єра театру. Цю оперу також ставив В. Манзій. З допомогою художника Є. Ляховича він створив виставу, яку проймає та сама життєрадісність, та сама

нестримна бадьорість, як і в опері Верді. Це, можливо, звучить парадоксально щодо опери, яка закінчується смертю героїні. Але ж загальновідомо, що останній акт «Травіати» написано в різкому контрасті з попередніми актами і він є швидше трагічним уриванням яскраво-мажорної теми, ніж її логічним завершенням.

Особливо вдало поставлено перший акт (бал у Віолетти) і другий (вілла Альфреда Жермена). Третій акт менше виразний і почасті спірний. Він швидше нагадує гальний дім, ніж приватний салон. Четвертий акт, оформлений у синеватобузових тонах, має відбиток жорсткого паризького ранку і викликає в пам'яті мальовничі образи Дега і Ренуара. Мабуть і постановник, і художник тонко відчули характер французької столиці в середині минулого століття глядачам.

Постановка «Травіати» – справжня перемога молодого талановитого диригента Миколи Колесси. Він веде оперу з великим піднесенням і глибоким проникненням у її музикальну тканину. Оркестр звучить і узгоджено і добре.

Центральна роль опери – Віолетта має культурних тлумачів в особі артисток Жубр і Ситникової. Жубр тут досягла значно вищого рівня ніж у «Царевій нареченій». Її голос цілком

відповідає вимогам партії Віолетти, включаючи в себе елементи і колоратури, і кантілини. Ситникова також показала добру техніку і вміння опанувати матеріал складної оперної партії.

Роль Альфреда виконують заслужений артист Рибалкін і студент консерваторії Шептицький. Рибалкін – артист досвідчений і культурний, і це йому багато допомагає. Та коли порівняти напам'ятованого, вилощеного Альфреда, яким його робить Рибалкін, з дещо незграбним, несміливим Альфредом Шептицького, то мимоволі хочеться віддати перевагу останньому. Адже Альфред – новачок у вищому колі. Це добре зрозумів Шептицький і зумів передати, можливо, саме тому, що є новачком на сцені. Його Альфред зворушує своєю простотою і безпосередністю.

Одночасно слід відзначити, що вокальна партія Альфреда для молодого співака ще надто важка. Його загалом приємний, хоч і недосить ще розроблений голос, часом починає звучати жорстко, артист швидко стомлюється. Керівництво театру, доручивши молодому співакові відповідальну партію, повинно проявити до нього велику чуйність, щоб не звадати шкоди майбутньому артисту.

З інших ролей слід відзначити Флору (артистки Михайлюк і Шевченко), загалом цільний образ, що добре запам'ятовується. Жоржа Жермона у виконанні лауреата українського конкурсу виконавців, Кармелюка і Циганика однаково не можна визнати досить виразним: у них обох ще багато різкостей, не відчувається ретельного відшліфування вокальної партії. Це тим більш прикро, що обидва артисти мають достатні вокальні дані, щоб справитися з партією.

З другорядних образів запам'ятовуються образ лікаря Гренвіля у виконанні артиста Козловського і студента консерваторії Попіля.

Такі загальні враження від двох останніх прем'єр Львівського оперного театру.

Його колектив має безперечні досягнення. Театр уже має значний репертуар, і на сцену його впевнено і сміливо вийшла оперна молодь. Хай цей приклад допоможе багатьом нашим режисерам і художнім керівникам звільнитися від побоювання перед молоддю, допоможе їм сміливіше висувати молодих талановитих акторів і викине геть нарікання на те, що в театрі немає кому співати, грати.

Наступною прем'єрою театру має бути «Коппелія» Деліба. Львівський глядач нетерпляче чекає на неї. Це буде перша балетна вистава в репертуарі театру.

Л. СЕРПІЛІН.

«Скарби Поділля» на Вінниччині

Фестиваль «Скарби Поділля» щороку проходить на Вінниччині до Дня Незалежності України. Ініційований управлінням культури і туризму Вінницької ОДА та обласним центром народної творчості, він став потужним чинником розвитку фольклорних традицій та відродження ремесел. Тема фестивалю щороку змінюється, що дозволяє освоювати нові культурні пласти і розширювати обрії. Нині він названий – «Мистецтво одного села», як і однойменна акція, що з легкої руки вінничан восени відбувається у Києві, знайомлячи жителів та гостей столиці з мистецькими надбаннями сіл, культурні традиції яких сягають давнини. Завдяки такому потужному заходу вдалося відкрити для широкого загалу чимало імен поетів, художників, музикантів, майстрів, які стали предметом гордості не лише для односельчан. Наразі кожен район мав можливість «похвалитися» своїм особливим селом, його історією, духовним розвитком, талановитими людьми.

Із самісінського ранку завітчалися вишитими рушниками паркові алеї та площа перед кіноконцертною залогою «Райдуга» у Вінниці. Пісні, розмаїття вишиванок, радісний гомін, усмішки, вітання, особливе піднесення, притаманне для цього велелюдного дійства – все органічно вплелось у різнобарвний вінок величного державного свята.

У дерев'яних садибах – експозиції тих сіл, які на думку організаторів найяскравіше представляють культуру краю, стали його своєрідною візиткою. Уявіть собі, ви йдете від садиби до садиби, дивитесь на це багатство і не можете відірвати очей від рукотворних скарбів, народжених у селах Вінниччини.

Вінницький район привіз Писарівку, яка здавна славиться рогозоплетінням. Вишукані кошики, капелюшки, сумочки, плетений посуд, а ще дитячі іграшки... До цього рогозяного дива, створеного майстринями Галиною Заець, Надією Іщенко та їхніми учнями, хочеться доторкнутися, а потім приміряти і нарешті... купити. Тепло матеріалу, енергетика людських рук, здається, додає здоров'я і сили. Вишивки Алли Скорбун, картини Олександра Кальченка, розкішний дідух Володимира Карпуші – це далеко не повний перелік писарівських виробів.

А поруч – скарби Гайсинщини. У цьому пісенному краю народився фольклорист Гнат Танцюра, що записав тисячі пісень від Явдохи Зуїхи. Від братів Герасименків із Новоселиці та їхньої племінниці Фросини Міщенко веде свої початки знаменита бубнівська кераміка. Нині цю справу продовжують Тетяна

Шпак, Валентина Живко та інші. Тарілки, коники, вази, свистунці не поміщаються у світлиці. Винхідливі гайсинчани порозклали їх на ряднах, простелених прямиєнько на алях. Майстриня Тетяна Шпак оточена дітьми, яким дуже хочеться посвистати. Та що діти! Не втримався від цієї спокуси і Сергій Татусяк, голова Вінницької обласної ради, продемонструвавши, які звуки можна видобувати з цих видзігорних свистунців.

А от Чернівецький район відомий каменотесним мистецтвом. У селі Букатинка живе і працює подружжя Альошкіних – Олексій та Людмила, які є авторами багатьох скульптур шевченківської тематики. На стендах історія краю, його культура, відтворена у світлинах. Рушниками з Березівки, Гонтівки, Букатинки чернівчани прикрасили свою садибу.

Побачивши різьбяр Петра Пипу у вишиванці біля сусідньої господині, одразу здогадуємося, що погребіщани привезли до Вінниці мистецтво села Андрушівки. Петро Васильович – автор сотень дивовижних виробів. Здебільшого це шевченківські сюжети, вірші і поеми Кобзаря, викарбувані в дереві. Нині майстер виставив ще й експозицію зі своїх шкрябанок. Звісно, талановита людина – у всьому талановита. Хліб, спечений на черені Ганною Дмитренко, старовинні рушники, плетені тини зі старезними горщиками – все це штрихи до мистецького образу Погребіщенського району.

Про наддністрянське село Воєводчинці Могилів-Подільського району розповідає майстриня народної творчості, директор

музею імені М. Руденко Марія Гоцуляк, демонструючи одяг із фондів музею, рушники, вишиті гладдю, які сама й вишивала. Тут бачимо і картини Василя Іванова із Воєводчинець.

У селі Стіна, що на Томашпільщині, щороку проводиться фестиваль «Одвічна Русава», адже там живе народна співачка Зоя Чорна, яка створила фольклорно-етнографічний ан-

самбль «Русава», що в ньому співають і літні жінки, і дівчатка, бо традиція не повинна перериватися. Рушники і верети та інші вироби майстрів прикрашають садибу. А майстриня Ганна Павлюк із Гнаткова – за верстатом: доріжку тче.

А ось громада історичного села Четвертинівки Тростянецького району виставила картини Василя Слободяника – як свідчення козацької слави. Адже саме біля цього села відбулася битва під Батогом, у якій полки Богдана Хмельницького вщент розбили численне польське військо під проводом Марціна Калиновського. Назви картин

говорять самі за себе: «Над Бугом», «Битва під Батогом», «Захід сонця» та ін. А он неподалік – «Козацький курінь», що в ньому розмістилися тульчинські козаки. І навіть не віриться, що це сучасність.

Столиця вишиванок – Клембівка Ямпільського району – свято береже традиції, що сягають XVII століття. Роботи знаменитих ткаль та вишивальниць Фросини Будної, Параски Березовської, Галини Ляльки прославили це село на весь світ своїми виробами, що дістали визнання на престижних виставках у Парижі, Лейпцигу, Монреалі. Клембівська фабрика «Жіноча праця» була одним із найбільш відомих осередків на Вінниччині, де плекалися традиції вишивки. А нині мистецтво Клембівки представлене вишиванками Марії Савчинської, картинами родини Крижанівських. У Клембівці живе і творить лауреат Національної премії імені Шевченка Віктор Наконечний.

Вінниці Федора Панчука (с. Козинці Липовецького району), і витинанки Наталі Гуляєвої (с. Рахни Лісові), і рушники Вікторії Кубаль (с. Городківка Крижопільського району), і пейзажі Олександра Долгова з Ілліччани (с. Шабельня), і різьба Юрія Кота з Соболівки (Теплицький район), і ткані рушники та верети майстринь села Жван (Мурованоктуриловецький район), і рушники старообрядців із с. Борсків (Тиврівський район), і лозоплетіння з Журавлівки (Барський район), і флористика з Підвисокого, що на Оратівщині.

Ось фольклорний ансамбль Оксани Моторної з Гончарівки Літинського району. Мало того, що витинають на шумових інструментах, то ще й на бересті! Трохи далі гуцинецький гурт «Чопова криниця» з Калинівщини – аж луна йде. А ще далі – грає народний аматорський духовий оркестр з Городківки (Крижопільський район), і подоляни коло них пускаються в танець. Адже немає свята без пісні.

Линуть пісні, квітнуть вишиванки, пахне татарське зілля, що ним притрусили алеї. Вже мають починатися урочистості, а біля гончарних кругів Людмили Філінської та Вікторії Николаєвої – повно малечі. Всі у вишиванках, усі замурзані, у глини, бо кожне хоче сісти за той круг, щоб з-під рук з'явилося тепле бокасте диво. І від цього палкого пориву не може відтягнути ні мама, ні бабуса: «Пішли вже, мале поросся».

Вони неохоче злязять, ці малі майстри ще довго оглядаються, а дорослі вже поспішають до зали, де розпочинається концертна програма «З любов'ю до України».

Яке чудове дійство! Скільки дітей взяло у ньому участь! Тема національного відродження, велич духу, любов до рідної землі – все потужно прозвучало зі сцени у кожному слові, у кожній пісні, у кожному барвистому танку. Передалося від душі до душі, від серця до серця.

Це фестиваль «Скарби Поділля», який щороку утверджує нас у думці, що ми є, що ми талановиті, що наші скарби житимуть у поколіннях.

Жанна ДМИТРЕНКО

Дні музики Мирослава Скорика

За тиждень у столиці стартує міжнародний музичний фестиваль з нагоди святкування 75-річчя від дня народження видатного українського композитора Мирослава Скорика. Редакція «КіЖ» одною з перших зустрілася з директором фестивалю Олександром ПІРІЄВИМ, який розповів деталі цього масштабного музичного проекту.

– Як виникла ідея створення фестивалю?

– Задум з'явився ще в кінці минулого 2012 року, після організації ювілейних концертів стовпів української музики – композиторів Євгена Станковича і Валентина Сильвестрова. І природно, що цього року, коли наша музична спільнота відзначає ювілей Мирослава Михайловича Скорика, Національний портал академічної музики «Music-review Ukraine», який я очолюю вже 5 років, за підтримки Міністерства культури України, Національної спілки композиторів України і Фонду сприяння розвитку мистецтв, ініціював проведення восени у Києві унікального для нашої країни міжнародного фестивалю «Дні музики Мирослава Скорика» для вшанування видатного митця сучасності.

– У чому полягає його унікальність?

– Власне, на моїй пам'яті це – перший з часів незалежності музичний проект, який об'єднав у колі видатного сучасника найпотужніші музичні сили нашої

держави і не менш потужний склад знамих музикантів з трьох континентів нашої планети. І протягом місяця, з 13 вересня до 13 жовтня, концерти та музичні вистави відбуватимуться на головних музичних сценах Києва: у Національній опері, Національній філармонії України, Національній музичній академії та Національній академії мистецтв України.

– Хто братиме участь у концертах?

– Передовсім, це три симфонічні оркестри, три камерні оркестри, провідні хорові колективи, видатні українські виконавці і музиканти зі світовим визнанням. Серед них: диригенти – народний артист України Микола Дядюра, народний артист УРСР Федір Глущенко (Росія), диригент Азербайджанської філармонії імені Мусліма Магомаєва Фахраддин Керімов (Азербайджан), диригент Раймонд Янссен (Нідерланди); народний артист України, соліст Національної опери України Сергій Магера (бас); заслужені артистки України – скрипалька Богдана Півненко та віолончелістка Ганна Нужа; лауреати міжнародних конкурсів, скрипалі Олег Каськів (Швейцарія), Юрій Харенко (США), піаніст Дмитро Онщенко (Україна-Росія), багато молодих талантів з різних міст України.

– Які твори звучатимуть у програмах фестивалю, чи будуть прем'єри?

– Формуючи з Мирославом Скориком програми концертів, ми спромоглися охопити фактично весь його творчий

Мирослав Скорик

шлях. Це і знакові твори ХХ століття – опера «Мойсей» і балет «Каприси доли», відомі багатьом слухачам «Карпатський концерт» і «Гуцульський триптих» з кінострічки «Тіні забутих предків» режисера Сергія Параджанова, низка інструментальних концертів – віолончельний концерт, за який у 1980-х роках Мирослав

Скорик отримав Шевченківську премію, Другий фортепіанний концерт, а також два скрипкові концерти, № 3 і № 5, що прозвучать у виконанні Юрія Харенка із США та Олега Каськіва зі Швейцарії (музикантів, яким були присвячені згадані твори). Для шанувальників камерної музики ми підготували справжній феєрверк композицій, серед яких вокальні цикли, сольні та ансамблеві інструментальні твори. Не оминемо увагою і джазовий напрямок композитора: цікаво, що на одному з концертів сам Маєстро Мирослав Михайлович Скорик зіграє за роялем джазові композиції у супроводі оркестру. Я певен, що кожен слухач отримає для себе сплеск емоційного піднесення, потрапивши на будь-який захід фестивалю.

– Враховуючи таку насичену програму, як можна потрапити на фестивалі імпрези?

– На музичні спектаклі 13 вересня (опера «Мойсей») і 13 жовтня (балет «Каприси доли»), які відбудуться у Національній опері України, можна буде потрапити, придбавши квиток у касі театру, а на інші 5 концертів – 24, 26, 28 вересня і 6 та 10 жовтня – вхід за запрошеннями. Їхня кількість обмежена, проте інформацію щодо їхнього отримання охоче нададуть у «Music-review Ukraine».

Володимир ГОЛУБНИЧИЙ
Фото Сергія СИРОТЕНКА

«Вічне коло ніде не замкнеться до краю»

У Львівському театрі юного глядача відбулася постановка нової редакції мелодрами Олександра Козаренка «Орестея» (до 50-річчя від дня народження композитора). Режисер – заслужена артистка України Ірина Волицька. Художник – Дар'я Зав'ялова. Ролі виконували: заслужена артистка України Лідія Данильчук, Тетяна Сторожук, Галина і Назар Павлики. У виставі брали участь артисти Львівського симфонічного оркестру. Диригент – Назар Яцків.

Ідучи на спектакль, в цілому уявляла, чого можна було чекати від цього твору Олександра Козаренка – автора, який нині стоїть на порозі творчої зрілості. Коло його ідей та виразових засобів є чітко означеним, почерк добре впізнаваний, починаючи вже з другої-третьої хвилини звучання, що свідчить про глибоку самобутність і викристалізованість його письма. Втім, по закінченні «Орестеї» вийшла із зали спантеличеною. Адже тексти Есхіла було доповнено фрагментами поезії Оксани Забужко та Райнера Марії Рільке, музику Козаренка – фрагментами клавірного концерту Йоганна Себастьяна Баха (у виконанні самого Олександра Козаренка, між іншим). Замість одного читця глядач мав нагоду спостерігати аж за п'ятьма учасниками дійства. Чотирьох із них читцями назвати було досить складно, оскільки це була повноцінна акторська гра з багатогранною декламацією і вражаючою пластикою рухів. Роль п'ятого учасника вистави – ансамблю мідних духових та ударних інструментів – взагалі складно перебільшити. Він забезпечував биття пульсу дійства. Згадалися слова видатного режисера і драматурга

Олександр Козаренко

Бертольда Брехта: «Існує багато способів сказати правду, як і багато способів приховати її».

Драматургія спектаклю постала переді мною складною системою стосунків подібності і відмінності, контрасту і повтору, гри символів і текстових алюзій, а також хвиле- і колоподібних рухів. Утворена синтезом поетичної декламації, інструментальної музики і хореографічної пластики, дія виходила за межі часо-простору сцени, рухалася в глибини культурної пам'яті, вбираючи в себе елементи різних жанрів, стилів, епох. Органічною єдністю усіх чинників

спектаклю, нероздільним напівспівом-напівдекламацією дійство нагадувало перші зразки опери, зорієнтовані на відродження античної трагедії. Граничним накалом емоцій, патологічно-нервовою екзальтацією – експресіоністські опуси. Вагомістю жестів і поз, їх нарочитістю та відособленістю – засоби виразності умовного театру.

Композиція включала пролог, основну частину та епілог; музичний зміст, який визначили чотири відмінні інтонаційно-тематичні блоки. Пролог – варварська імпровізація ударних. Епіграф – войовничо-агресивний, з велико-септимовими фанфарами. Основна тема – страждальне, мало-секундове ламенто. Взаємодія двох останніх мала симфонічний характер: елементи першої теми щоразу глибше проникали у другу, створюючи враження напруженого, важкого процесу народження. Епілог утворила II частина клавірного концерту фа-мінор Баха.

Як не дивно, інструментальна інтонація тісно в'язалася з поетичною. Тут був і жорсткий, рубаний, карбований вірш (пролог), і насичене тонкими психологічними нюансами читання душею (основна частина), і рівна, висока, віддалена інтонація, ніби фальцетний спів (епілог). Немов ідучи в слід суцільно мелодичним, проспіваним партіям мідних, актори тонко розмежували співні і речитативні фрази, фразували самостійно і оригінально. Звукове полотно збагачувалося оригінальним сценічним рішенням, наповненим символікою колоподібних рухів, півкіл, рухами рук, контрастами статичності і динаміки (сцена Ореста, Електри і Клітемнестри). Вражала суголосність у

рухах двох Клітемнестр, які моментами сприймалися як дзеркало протилежних світів. Дійство поглиблювали різноманітні символи: свічки (пам'ять), сокира (знаряддя вбивства і символ помсти), дерев'яне підвищення (місце страти).

Вражала поезія. Дивним чином злилися в єдине художнє ціле, здавалося, непоєднані речі. Трилогія Есхіла в чудовому українському перекладі Андрія Содомори, «Клітемнестра» Оксани Забужко і вибрані вірші з циклу «Сонети до Орфея» Райнера Марії Рільке в перекладі Миколи Бажана. Вони дали змогу не тільки розкрити зміст конфліктних, кривавих подій античної епохи, де доля героя була іграшкою в руках богів, а й надати цьому сюжету понадчасового і понаднаціонального звучання. Логіка руху від поезії Забужко через трагедії Есхіла до поезії Рільке сприймалася, як рух від світу Агамемнона – світу воєн, убивств, підступності, світу матеріального, а тому недосконалого, до світу Орфея – уявного, ідеального, тендітного і крихкого, але такого омріяного і бажаного.

Олександрові Козаренку вдається залишатися абсолютно непередбачуваним, несподіваним, відкритим у своїх творчих рішеннях. Разом зі своїми героями він впевнено рухається з твору у твір. Щоразу, заново народжуючись, він, немов міфічний птах фенікс, повстає з попелу ще сильнішим і мудрішим. І хто знає, може саме цей нескінченний рух по колу коли неминуча смерть обертається новим народженням і є єдино можливим у цьому світі втіленням вічності.

Ольга КОМЕНДА
Фото Юрія ШКОДИ

Персональна виставка під назвою «Портрети квітів» знайомить із 82 світлинами Юрія Пісковського.

Світ тендітної та швидкоплинної краси навіки завмер на цих роботах, представлених у Національному музеї літератури України в Києві. Вдало обраний момент та правильно підібраний ракурс забезпечили успіх. Збільшивши квіти в розмірах та розмістивши їх на чорному тлі, автор надав нам можливість роздивитися їхні найдрібніші деталі. До цього часу, мабуть, таку щасливу нагоду мали лише Дюймовочка з казки Ганса Крістіана Андерсена та коротулька з Квіткового міста з книги «Пригоди Незнайка та його друзів» Миколи Носова.

Портрети майстер творив із живих не зрізаних рослин, тому вони випромінюють особливу життєдайну енергію. Не покидає думка про їхню схожість із зображеннями живих істот, здатних радіти та сумувати. Незвичайні «фотомоделі» немов

Обличчя квітів

На відкритті виставки. У центрі – Юрій Пісковський

«Так, автор привертає увагу до краси світу, яку передав. Ми інколи, кудись поспішаючи, не помічаємо її. А треба зупинитися біля простої квіточки і подивитися на неї іншими очима», – ділиться враженнями голова Київської організації Національної спілки журналістів України Михайло Сорока.

Зі світлин на глядача, немов живі, поглядають тюльпани, кульбабки, мальви, магнолія, дурман, кала, орхідея та гіпеаструм. Бачимо і знімки букетів напередодні Маковія, а також хати, адже портрети зроблені в Україні. Фотографу і поетесі Надії Масліковій імпонує специфічне композиційне рішення, завдяки якому квіти ніби виглядають із рамки, темний фон. Це, на її думку, виокремлює автора серед інших, які фотографують квіти. «Не ми намагаємося їх роздивитися, а вони виринають із темряви та ніби дивляться на нас, – і ти краще концентруєшся на самій квітці, не відволікаю-

промовляють: «Погляньте, як гармонійно створено світ, бережіть його!» Цю думку намагався донести до відвідувачів виставки і автор світлин Юрій Пісковський – архітектор, професор Міжнародної Академії архітектури та Почесний академік Української Академії архітектури та член НСАУ. «Сьогодні дуже багато агресії, тому головним посилом мого задуму було те, щоб люди більше зустрічалися з красою, тоді вони стануть добрішими, – каже автор робіт. – Треба розбудити в людях потяг до краси.

Чому вибрані квіти? Як архітектор я насамперед оцінюю конструкцію, яка тут органічна. До того ж жодна палітра

художника не має такої тональності, стільки основних і допоміжних кольорів.

У радощах та печалі присутні квіти. Це й аромати чудові, і ліки.

Свої фотопортрети автор не підписує. Вони говорять самі за себе.

«Ці квіти дуже красиві, ніжні. Ми повинні робити все, щоб захистити природне середовище, в якому живемо, від техногенної діяльності людини та військових подій, бо маємо передати нащадкам країну в красі, чистоті та достатку», – доповнює автора академік Юрій Сєдих, керівник Асоціації «Міжнародне співробітництво» Київської обласної організації НСЖУ. Вона підготувала виставку разом з працівниками музею, оскільки Юрій Пісковський є членом асоціації.

чись на яскравий фон чи світлий.

Цікаво було побачити подібність свічки та квітки, яка повторює її обрис та немов світиться. Їхнє знаходження поруч надирає на філософські думки».

Доповнює враження, вважає пані Надія, і оформлення стелажів віршами українських поетів, які писали про квіти. Це нагадує нам, що не тільки фотографам і художникам цікава ця тематика.

З вітальними словами на відкритті виставки виступили ще багато шанованих людей – художники, письменники, архітектори, військові, ветерани та інші. Не дивно, що гурт зібрався чималенький, адже помилуватися є чим. Переконайтеся самі: виставка працює до 15 вересня.

Світлана СОКОЛОВА
Фото авторки

Передостанній день літа потишив справжніх поціновувачів сучасної етнографії відкриттям у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» ювілейної виставки митця Сергія Радька «Урок українського мислення».

«Це урок не лише український, але й світовий, тому що в його роботах присутній цілий світ. Тут він у дружніх стосунках із Пікассо, Матісом. Вони його люблять, вони до нього промовляють, він сам того не помічає, але він із ними перебуває у діалозі. Радько сучасний і архаїчний водночас», – сказав режисер Сергій Проскурня.

С. Радько – багатогранно талановитий. Він – і художник-монументаліст, і гончар, і філософ, і поет, і кобзар.

Провідний науковий співробітник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному Олесь Пошивайло зазначив: «Для мене Сергій Радько є унікальною постаттю в нашій культурі. І не випадково цю виставку, приурочену до його 50-ліття, назвали «Уроком українського мислення», бо я переконаний у тому, що нинішній Україні не вистачає саме українського мислення. А Сергій мислить по-українськи. І ця виставка є підтвердженням цього».

Митець продемонстрував лише незначну частину свого творчого доробку – понад 200 як уже відомих, так і нових творів живопису та кераміки з колекцій Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, НЦНК «Музей Івана Гончара» та приватних колекцій. На відкритті виставки пан Сергій проявив себе і як чудовий поет, зачитавши один зі своїх віршів. Шкода тільки, що не показав свою майстерність гри на старосвітській бандурі, яку він, до речі, виготовив

Цілий світ в одному уроці

Сергій Радько

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Народився 11 квітня 1963 року в Черкасах.

1974–1981 навчався у Республіканській художній середній школі імені Тараса Шевченка (відділ живопису).

1987–1993 – у Львівському державному інституті прикладного і декоративного мистецтва (відділ монументально-декоративного живопису).

Учасник I, II, III Всеукраїнських симпозиумів монументальної керамічної скульптури в Опішному «Поезія гончарства на майданах і в парках України» (1997, 1998, 1999) – II премія в номінації «Свічник» (на II симпозиумі); Всеукраїнського мистецького конкурсу «Мальований глечик» – спеціальний диплом «За оригінальне творче вирішення»; I Національного симпозиуму гончарства (2000) – спеціальна премія «За авангардизм»; I Національного конкурсу художньої кераміки – I премія; Слов'янського симпозиуму кераміки 2001 – лауреат у номінації «Монументальна керамічна скульптура»; I ІНТЕРСимпозиуму кераміки в Опішному «2010: 10X10» – I премія; V Міжнародного фестивалю гончарів у Росії – диплом переможця у номінації «Збереження і втілення національних традицій» (2013) та ін.

Нині живе у селі Межиріч Канівського району Черкаської області.

власноруч (традицію кобзарства перейняв у відомого українського музиканта Миколи Будника).

С. Радько називає себе засновником III Національного стилю. Мабуть, багато хто запитає, про що йдеться?

«Бариня, глек і птах»

«Мама і ціпа»

«Це стиль, – як запевняє пан Сергій, – який об'єднує народне і сучасне мистецтво». Завдяки йому кераміка стала візитною карткою нової української архітектури, яка вражає світ стратегічним напрямком національного мистецтва. «Адже Україна – спадкоємиця великої гончарської культури та грандіозної гончарської традиції Трипілля. Тому цілком природно, що українцям притаманне гончарство», – вважає Сергій Андрійович.

Він репрезентує українське мистецтво, яке ґрунтується на традиціях народного образотворення. Його друзі говорять, що від початку своєї творчої

діяльності майстер не перестає дивувати світ. Щоразу він по-іншому відкриває його для себе й дарує людям власне бачення навколишньої краси та гармонії.

А з чого ж все почалося?

Малого Сергія гончарство вбило ще з дитинства. Але вчитися цій справі не було в кого. І одного разу, гортаючи журнал, натрапив на світлинку із зображенням жінок, які тримали в руках традиційні опішнянські глечики. Тоді й вирішив поїхати жити до столиці українського гончарства – Опішні.

Навчаючись у краєвих гончарів Опішного, С. Радько оволодів секретами прадавнього ремесла. Його кераміка не може не подобатися: своєрідні великі й маленькі скульптури, кругленькі глечики, чайнички, барильця, макітри, куманці з рожевими щічками – всього просто не перелічити.

Любов до глини віддзеркалася і на його полотнах. Здається, що образи на картинах виліплені теж із глини. У них немає нічого зайвого, але за простою формою криється глибокий зміст, який для кожної людини, на думку митця, свій.

«Дивлячись на його твори, ми мимоволі починаємо говорити про те наївне мистецтво, яке реалізовувалося у народних картинах, іконописі, у настінних розписах печей, хат. Сергій розгортає цю традицію, – говорить академік НАН України, директор

«Малюнок»

«Заняття в школі»

«Оленка»

генерального директора з науково-просвітницької роботи НЦНК «Музей Івана Гончара» Тетяна Пошивайло.

«С. Радько – щирий, природний, гармонійний із навколишнім середовищем. Його роботи – привабливі, загадкові, містичні. А мислення – закорінене у народній стихії та культурі», – додав заступник генерального директора з наукової роботи НЦНК «Музей Івана Гончара» Ігор Пошивайло.

«Мій ідеал – жити за покликанням, зв'язатися з тим ідеалом, внутрішнім камертоном, який ніби не конкретний, але саме він вказує напрямком, дає змогу орієнтуватися у всесвіті, – зізнається Сергій Радько. – Люблю стиль імпровізації: працювати стрімко, весело, артистично. Якщо вийде. Стиль мій такий трохи корявий – як не поляпав, усе до місця. Трохи архаїки. А загалом стиль легкий. Присутні сільські мотиви, адже в селі живу... Зараз економічна скрута змушує уважніше придивитися до того, що не таке вже й дороге, але таке природне, доречне й таке відповідне нашій культурі: це – глина. Словом, я люблю гончарство! Я вірю гончарству, в його неперевершену простоту, силу й красу».

Аліна ОНОПА
Фото авторки

На гостини до вільного митця – Івана Марчука

Не запитуйте мене про щастя,
це поняття, у моєму випадку, від-
носиться до сенсу життя.
А його знайшов...

Іван Марчук

В одному з інтерв'ю Іван Степанович сказав: «Міг би розмалювати небо і не повторювався...» Цей факт підтверджують його твори, об'ємний доробок яких сягає 4500 картин. Усі вони розподілені на десять тематичних циклів. Художник одержимий натхненням, бере нові й нові висоти і не перестає дивувати шанувальників образотворчого мистецтва розмаєм творчих образів.

Творчі доробки, представлені до річниці відкриття Музейно-виставкового центру «Музей історії Києва», демонструють усі цикли творчої діяльності митця. Сильові періоди визначалися прагненням митця виплеснути свої емоції на певному етапі свого життя. Він переживає ту чи іншу життєву колізію та у вирі метеморфозних інтерпретацій динамічно створює новий цикл, сповнений самотнього творчого обличчя.

Погляд у безмежність

Оригінальні твори Марчука передають сутність не менш загадкового митця, його прагнення втілити свої враження у творчі образні інсталяції. Тут і гра світлотіньових рішень, і простір, і багатопланові площинні композиції. Розкутий стиль письма, виважена кольорова гама надають творам художника особливого шарму. Іван Марчук пізнаваний не тільки завдяки створеному власному стилю живопису, кожен його твір сповнений роздумів, глибокого змісту та загадковості. Водночас митець відверто запрошує нас у свій світ, дає можливість не тільки спостерігати,

На відкритті виставки

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Іван Степанович Марчук – один із найвідоміших художників світу, народився 1936 року на Тернопільщині.

1951–1956 – роки навчання у Львівському училищі прикладного мистецтва ім. І. Труша.

1965 р. – закінчив Львівський інститут прикладного мистецтва із 1984 року на творчій роботі.

1997 р. – лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка.

2004 р. – заснування музею Івана Марчука в Києві.

2006 р. – Міжнародна академія сучасного мистецтва в Римі прийняла Івана Марчука до лав «Золотої гільдії» (членами якої є 51 художник з усієї планети).

Його обрали почесним членом наукової ради Академії 2007 р. – увійшов до британського рейтингу «100 геніїв сучасності».

2008 р. – Почесний громадянин міста Тернополя.

І. Марчук є людиною світу, тривалий час проживав у Австралії, Канаді, США.

Із 2001 року остаточно повертається в Україну, живе і працює у столиці.

Художник має близько сотні персональних виставок.

а й вільно трактувати свої доробки.

Дійсно, він не такий як усі і вміє вразити, бо не втратив жаги до життя і по сьогодні. В інтерв'ю Іван Степанович зазначив, що коли стає до роботи, а це щоденний виснажливий творчий процес, дихає на повні груди, і щедро насичує свіжим повітрям свої картини. Чи то ранні твори з циклу «Голос моєї душі», чи то в стилі пльонтанізму з поглибленим філософським навантаженням, чи в абстрактних варіантах, де колір вирує своєю неповторною гамою, як у циклі «Погляд у безмежність».

Пристаючи до мольберту, він інколи й сам не знає кінцевого результату. Творчий виснажливий процес заповнює його внутрішній стан і з кожним дотиком пензля набирає нових обертів, від яких уже неможливо

По землі вже стелиться тепло

зупинити час. Майстер занурюється у свій задум і з натхненням, на межі одержимості, народжує новий шедевр. Чимало доробків викликають неймовірну тугу, сумні спогади. Але від цього вони не втрачають своєї краси й цілісності. Біля панорамних навпаки, світ перестає існувати, виникає почуття безмежного всесвіту, сповненого нікому не відомих таємниць... «Бути незалежним, це моя доля, – ділиться Іван Степанович, я належу мистецтву, і в творчому процесі увесь сенс мого життя».

Твори Марчука можна порівняти із симфонічним оркестром, коли диригент знає, як узяти ту чи іншу ноту і коли надати соло окремому інструменту. У цьому дивовижному синтезі народжуються каскади емоцій, які й роблять загальний твір неповторним, могутнім і сповненим краси.

Сольні партії художника передаються шанувальникам прекрасного через його одкровення коліскового тепла родинної хати, через дивні елегії в потоках сонячних променів, або ліричні серенади квіткових натюрмортів, чи могутні суто народні інтерпретації, в яких дихає Україна.

Польоту творчого натхнення Марчука немає межі, але в кожній роботі митець пізнаваний. Чи то дивні сплетення ліній, які поступово створюють об'єми, чи то площини, що наповнюють простір полотна таємничими перспективами. Світлотіньові

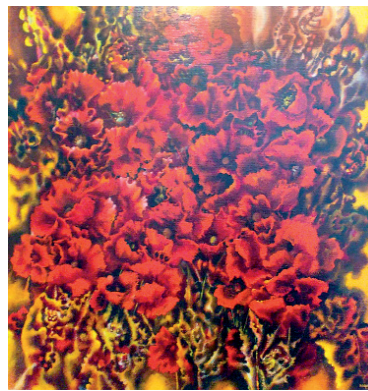

Нерозгадані таємниці

рефлексії надають картинам загадковості, філософської глибини, власне, йде розмова. Могутня експресія заволікає, інколи розриває душу на шматки, але завжди з домінуючими естетичними перевагами. У будь-якому разі, байдужим не залишиться ніхто, хто раз побачив твори Івана Марчука, який самовіддано слугує Мельпомені.

Івану Марчуку є що сказати людям, з ним цікаво спілкуватися, бо він уміє не тільки здивувати, а й змушує мислити. Митець хвилює своїми творчими задумами, збуджує уявлення, виховує художні смаки, впливає на духовний розвиток суспільства. Провідні галереї, музеї України та світу залюбки влаштовують виставки його творів. Але зі своїми роботами майстер не поспішає розлучатися. «Бо це мої діти, і кожна картина має особливе значення для мене особисто. Кожен задум, знайдена тема нерозривно пульсує в моєму серці, творчому уявленні. В них моя душа і душа рідної землі», – ділиться художник.

Із дивного творчого джерела митця виплескується жива історія, сповнена артефактами глибинних епох. Тому й чекає

Полум'я червоних маків

В уяві спогади ростуть

художник обіцяного ще при минулій владі музею для його безцінної колекції, в якій вирує душа рідної України...

Подарунком до річниці Музейно-виставкового центру «Музей історії Києва» стала ретроспекція 60 картин Івана Марчука під назвою, яку має одна з картин митця, «Нерозгадані таємниці». Виставка відбувається під патронатом голови Київської державної адміністрації Олександра Попова. «Погляд у безмежність» відчували начальник Департаменту культури і мистецтв КМДА Світлана Зоріна з командою, творча інтелігенція, друзі, шанувальники образотворчого мистецтва та представники ЗМІ...

На відкритті урочисто презентували раритети – історико-топографічний нарис «Опис Києва» відомого українського історика М. Закревського (1805–1871). Також вручили сотому відвідувачу Музею безкоштовний річний квіток на всі заходи музею.

Світло з небес

Прелюдією до початку презентації виставки Івана Марчука була концертна програма Київського академічного театру українського фольклору «Берегиня» (керівник – народний артист Микола Буравський). На майданчику перед Музеєм історії Києва було ледно, гуло, мов у бджолиному вулику, лунала запальна музика з блазневим дійством скоморохів, жовто-блакитні кульки та дівчата в українському вбранні піднімали настрій. Кульки злетіли в небо, а шанувальники творчості Івана Марчука насолодились прекрасним...

Прийдіть і ви, не пожалкуєте, освятяться духом Незалежної України.

Валентина ЄФРЕМОВА
Фото авторки

Цікава дискусія

Восьмий раз поспіль наша чорноморська столиця ознаменовує день свого народження, який припадає на початок вересня, Міжнародним театральним фестивалем «Зустрічі в Одесі». Цього разу свято сценічного мистецтва проводиться з 3 до 14 вересня на сцені Академічного російського драматичного театру.

Фестиваль бере свій початок з 2006 року, коли вперше був представлений під своєю нинішньою назвою. А передували йому міжнародні науково-практичні конференції «Російський театр в Україні», в яких брали участь майстри мистецтв нашої держави та гості з Росії й близького зарубіжжя. Вони неодноразово висловлювали побажання не тільки зустрічатися й обговорювати проблеми театрів, а й демонструвати

Розпочалися театральні «Зустрічі в Одесі»

Голова оргкомітету фестивалю
Олександр Копайгора

Відкриття восьмих «Зустрічей друзів» відбувалося у надзвичайно теплій і дружній атмосфері під дріб великої групи юних барабанщиків. Голова оргкомітету фестивалю Олександр Копайгора зазначив, що цього року фестиваль присвячено 100-річчю радянського театрального режисера й педагога Георгія Товстоногова. До переїзду в Москву він вісім літ працював режисером Російського драмтеатру імені О. Грибоєдова в Тбілісі, і саме цей колектив від-

Стартував фестиваль містичною комедією «Одруження» М. Гоголя у виконанні гостей із Тбілісі. Мені доводилося бачити кілька постановок цієї комедії, але одноактове феєричне дійство, запропоноване режисером Автанділом Варсімашвілі, перевершило всі найкращі сподівання. Він зробив наголос на сатиричному підтексті гоголівського твору, а тому вистава вийшла напрочуд злободенною, співзвучною реаліям сучасного меркантильного світу. Під час дії глядачі часто аплодували блискучим виконавцям гротескних ролей. Особливо запам'яталися всім головні персонажі у виконанні Маріам Кітія (Агафія Тихонівна), Людмили Артемової-Мгебрішвілі, (Орина Пантелеймонівна), Ірини Квіжинадзе (Фекла Іванівна), Аполлона Кублашвілі (Підкільосін), Олега Мчедлішвілі (Кочкар'єв), Михайла Арджеванідзе (Яєчня).

Одесити вирішили представити на цей огляд виставу за п'єсою Віктора Шендеровича «Одеса біля океану». Її жанр

Відкриття свята розпочалося під барабанний дріб

із народним артистом України Олегом Школьником – виконавцем ролі містера Гольдінера.

Інтригуючу виставу «Морфій» за оповіданням Михайла Булгакова запропонував фестивалю Московський театр «Et Cetera» під керівництвом Олександра Калягіна. Режисер Володимир Панков створив саундразу, поєднавши у ній засоби виразності, характерні для різних театральних жанрів. Театр досліджує про-

Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки знайомить відвідувачів із виставою «Жирна свиня» за однойменною п'єсою американського драматурга Ніла ЛаБюта. У ній ідеться про те, як юний красень і успішний молодий підприємець Том закохується в «пампушку» Еллен, але потім, прагнучи бути «як усі» і не дратувати друзів, пориває зв'язки з нею. У киян ця постановка режисера Михайла Резніковича викликала неоднозначну реакцію, бо замість того, щоб відпочити в театрі, вони потрапляють під холодний душ критики конформізму, який притаманний не лише головному герою. Як сприйме спектакль досить вибагливий одеський глядач, невдовзі побачимо.

Коротко про інші вистави фестивальної афіші. Новосибірський академічний драматичний театр «Красный факел» покаже пластичний танцювальний спектакль «Без слів», Санкт-Петербурзький академічний драматичний театр ім. В. Ф. Комісаржевської – комедію за твором В. Шекспіра «Сон у літню ніч», драматичний театр ім. М. Бестужева (м. Улан-Уде) – драму «Жанна» за твором Я. Пулиновича, Серпуховський музично-драматичний театр – спектакль-вар'єте «Мадам і месьє» за мотивами Гі де Мопасана. Артисти із Серпухова і завершать фестиваль виставою-концертом у двох відділеннях «Шаланди повні кефалі».

Сергій ГОРИЦВІТ

Гостей і учасників фестивалю вітає мер Одеси Олексій Костусєв

творчі досягнення своїх колективів. За реалізацію взялися організатори конференцій – директор Одеського російського театру Олександр Копайгора та меценат і драматург Олександр Мардань. Тож третю конференцію вже було проведено у комплексі з театральним фестивалем «Зустрічі в Одесі». Назва його перегукується із фестивалем «Зустрічі у Росії», який регулярно проводиться в Санкт-Петербурзі. Тож відтоді Південну Пальміру з Північною поєднало ще й театральне свято.

Нині «Зустрічі в Одесі» стоять в одному ряду з найпрестижнішими театральними фестивалями пострадянського простору. А міжнародний авторитет одеського свята сценічного мистецтва в 2009 році був зазначений золотою медаллю й дипломом «За консолідацію російських театрів зарубіжжя» на продюсерському конкурсі фестивалю «Дягілевські сезони: Перм-Петербург-Париж». Такої ж відзнаки удостоєний і Олександр Копайгора.

криває своєю виставою одеський фестиваль. Але мало кому відомо, що майбутній народний артист СРСР Георгій Товстоногов починав свій творчий шлях саме з Одеського російського театру.

Зі словом привіту звернувся й мер Одеси Олексій Костусєв. На його думку, «Зустрічі в Одесі» є окрасою великої культурної програми на ознаменування дня народження Південної Пальміри. Це чудовий подарунок від майстрів сцени України й країн СНД одеським шанувальникам сценічного мистецтва.

Сцена з вистави: «Надія, віра і любов» (Москва)

режисер-постановник Михайло Чумаченко визначив як «комедію, яка трішечки собі ще й мелодрама». Дія відбувається у наші дні в Нью-Йорку на Брайтон-Біч. У ній ідеться про те, як американку Джейн Уотсон суд зобов'язав упродовж десяти тижнів доглядати літнього емігранта з Одеси Вульфа Гольдінера, якого вона збила своєю автівкою, коли той переходив вулицю на червоне світло. Саме лірико-комічне спілкування цих героїв і приваблює глядачів. А ще, звичайно, зустріч

цес розпаду людської особистості, яка не в силах протистояти жорстоким викликам життя. Головну роль доктора Полякова виконує Олексій Черних, удостоєний за неї театральної премії «Срібна Турандот».

«Надія, віра й любов» (музика Перемоги) – це назва ще одного фестивального музичного спектаклю у виконанні артистів «Et Cetera». Він у поетичній формі воскрешає події минулої війни, а разом із ними і пісні, романси, частівки, плакати і малюнки Курцінських.

Стартував фестиваль комедією «Одруження» М. Гоголя у виконанні гостей з Тбілісі

Експозиція Міжнародної виставки театральних плакатів

Літня школа молодих бібліотекарів – 2013

Наприкінці серпня в с. Поляниця Івано-Франківської обл. Українська бібліотечна асоціація за підтримки програми «Бібліоміст» провела Літню школу молодих бібліотекарів. Це інформаційно-освітній проект, головна мета якого допомогти молодим бібліотекарям швидко та легко адаптуватись у професійному бібліотечному середовищі та сформуванню власну активну дієву позицію: опанувати основи стратегічного планування, організаційного розвитку та інноваційних послуг бібліотек; піару та реклами; використання веб-технологій, блогів та соціальних мереж; основи лідерства, фандрейзингу та проектною діяльності; елементи моніторингу й оцінки для посилення результативності роботи сучасних книгозбірень.

Літня школа молодих бібліотекарів отримала назву «Не-формат», автором якої є Лаптева Лариса, завідувача публічно-шкільної бібліотеки с. Грем'яче, Острозького р-ну, Рівненської обл.

Учасниками школи стали 30 молодих та креативних працівників з різних бібліотек всієї України, що були відібрані на конкурсній основі, і за програмою школи в інтерактивній формі оволодівали новими знаннями.

Бібліотечна молодь розпочала «школярство» з ознайомлення із тонкощами роботи Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка. Тут учасників школи привітали організатори, тренери, представник програми «Бібліоміст» Ярослава Титаренко, директор

Учасники Школи

Івано-Франківської ОУНБ Людмила Бабій та заступник начальника управління культури, національностей і релігій ОДА Василь Тимків. Діставшись до місця проведення навчання (с. Поляниця, ТК «Буковель»), робота розпочалась з онлайн-привітання Президента УБА Ірини Шевченко, представлення учасників школи, розподілу персональних обов'язків та поділу на групи.

Під час навчання учасники практикувались із визначення місії, мети, завдань своїх бібліотек, знайомились зі стратегічним плануванням, опанували ази менеджменту, згадали основи та нюанси маркетингу, обмінялись власним досвідом з упровадження інноваційних послуг у власній бібліотеці, дізнались про можливості використання веб-технологій, блогів та соціальних мереж, засвоїли основи

Акція «Книжковий водограй»

моніторингу та оцінки для посилення результативності роботи сучасних книгозбірень, ознайомились з методикою бібліотечного PR, планом проведення ефективної адвокаційної кампанії.

Навчання передбачало проведення майстер-класів і застосування отриманих умінь та навичок на практиці (у бібліотеці с. Поляниця та бібліотеках, де працюють учасники). Було запроваджено новий навчальний формат – вуличний Університет – неформальні лекції просто неба, що включали в себе живе спілкування та обмін досвідом як спосіб альтернативного навчання молоді. Такі неформатні уроки відбулись на горі Буковель та на галявині біля водоспаду Гук.

Дружна шкільна команда також завітала в гості до місцевої бібліотеки с. Поляниця. Подарунком для бібліотеки стали книги та сувеніри з усіх кутків України від учасників школи та Української бібліотечної асоціації. За словами бібліотекаря, ця бібліотека за своє існування ще не приймала таку велику

кількість гостей, а особливо – подарованих книг за один раз. Бібліотека нещодавно отримала 2 комплекти комп'ютерного обладнання від програми «Бібліоміст» та почала робити перші кроки в освоєнні нових технологій.

Гості ТК «Буковель» були запрошені на акцію «Книжковий водограй», яку для відпочиваючої малечі та їхніх батьків проводили учасники Школи. Діти мали змогу побігати під час естафети, розмалювати кульки УБА і спробувати розплутати «павутинку».

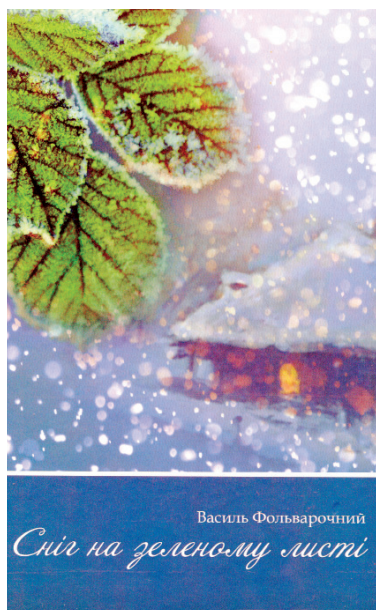
В останній день роботи всі учасники отримали сертифікати про участь у Школі, флеш-накопичувачі з навчальними матеріалами, пам'ятні чашки та видання від УБА.

Кожен учасник Літньої школи повів додому валізу вражень, емоцій, креативу, ідей і, звичайно ж, Не-формату, які будуть втілені в діяльність бібліотек всієї України.

Президія та Виконавчий офіс УБА

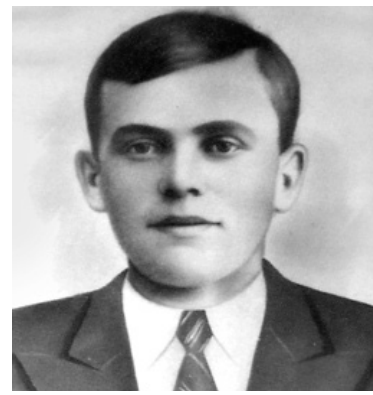
Під час навчання

Роман-хроніка про людину-пісню

возвеличуючи невмирущість української душі, подарував рідному народові легендарні пісні «Марічка», «Сніг на зеленому листі», «Прилетіла ластівка», «Мама-Марія», знані сьогодні у всьому світі з голосів Дмитра Гнатюка, Назарія Яремчука, Анатолія Мокренка, Лариси Остапенко, Павла Дворського.

Роман-хроніка «Сніг на зеленому листі», поетового побратима, відомого українського

Батьки поета

Михайло Ткач

Сьогоріч у ТОВ «Задруга» (м. Київ) вийшло у світ чудово оформлене видання – роман-хроніка «Сніг на зеленому листі» про улюбленого багатьма шанувальниками пісенного жанру поета-пісняка Михайла Миколайовича Ткача.

Є люди-легенди, є люди-казки, а незабутній Михайло Ткач був людиною-пісню. Він це довів своїм життям,

У родинному колі

письменника Василя Фольварочного, розповідає про Михайла Ткача, не лише як про знаменитого митця, а й громадського діяча, який завжди переймався долею України, рідної Буковини і власної родини.

За проведену велику дослідницьку роботу щиро вдячна Василю Івановичу Фольварочному, відомому письменникові, громадському діячеві, Голові комісії НСІТУ по літературній спадщині та увічненні пам'яті Михайла Ткача родина Михайла

Миколайовича: Сергій Ткач, Марія Ткач, Леся Ткач і рідна сестра Михайла Миколайовича – Надія Миколаївна Ватаманюк.

Тримаючи це вагоме видання, можна з впевненістю сказати, що перегорнувши його сторінки, вкотре вдивившись в унікальні фотоматеріали, зазвучить у душі українська пісня, і байдужим нікого не залишить.

Інформація «КІЖ»

Вона, велич наших пращурів, гідна наслідування, – переконав VI Міжнародний мегафестиваль «Билини Древнього Києва IX–XI століть» у «Парку Київська Русь» на Київщині.

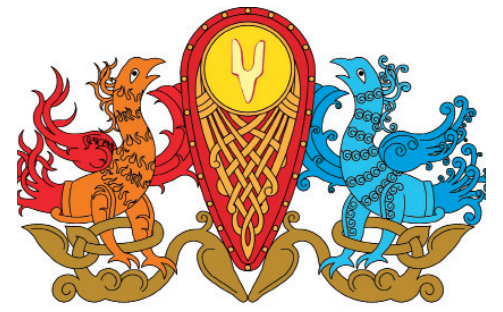
Організатори назвали його наймасштабнішим у Східній Європі заходом реконструкції Древньої Русі часів раннього Середньовіччя, адже прибули понад 700 реконструкторів, ремісників, артистів з України, Росії, Білорусі, Литви, Молдови та тисячі глядачів. Тих, хто побував тут уперше, вразила грандіозність задуми відтворити стародавній Київ у масштабі 1:1, який успішно здійснюється. Гості та учасники фестивалю поринули в атмосферу стародавнього міста вже ступивши на територію Предграддя. Їм були представлені відтворені шедеври середньовічної архітектури – дерев'яні Михайлівські ворота Київського Дитинця та оборонна стіна «заборолла».

Музика Бояна оживила давні картини. Відвідувачі Парку побачили як апостол Андрій Первозваний провістив появу міста славного на кручах Дніпровських і благо-

Велич пращурів

«Реконструктор – це мужність, відвага і романтика»

На породистому коні

Баталія

словив місто. Довідалися, як приплив на Дніпровські кручі князь-засновник на ім'я Кий, і, як пресвітлий князь київський війсьсько своє княже об'їжджав.

З інтересом подивилися відвідувачі видовищні масові битви від клубів історичної реконструкції, богатирські забави, кінно-трюкові шоу та театралізовані постановки. Вони раді були можливості близько роздивитися амуніцію воїнів: точні копії обладунків, що зберігаються в різноманітних музеях Європи та України. Ці шоломи й кольчуги важать стільки ж та виготовлені з тих самих матеріалів, що й колись справжні.

На фестивалі грали в лапу та провели чемпіонат із хнефатафлу (тактичної шашкової настільної гри, яку в древніх билинах називають «золотими тавлеями»).

У своєму таборі реконструктори відтворили побут наших пращурів у IX–XI ст.

та знайомили зі стародавніми ремеслами. Багато «учнів» зібрали майстер-класи із прядіння, ткацтва на дощечках та на вертикальному станку, в'язання голкою, ліплення слов'янської кераміки, виготовлення музичних інструментів, лозоплетіння. Майстри пояснювали, як видувати бусини зі скла, виковувати вироби з металу, виготовляти кольчуги та ламелярні обладунки. Майстерні просто неба постійно перебували в оточенні гурту небайдужих людей.

Потішила око краса коней кращих світових історичних порід, зібраних у стайні князя Володимира (презентували унікальну колекцію). А гості, які дочекалися вечора, залишились під враженнями від масової нічної битви, вогняних шоу й святкового феєрверку та із задоволенням потанцювали на етно-дискотеці під виступи кращого гурту середньовічної музики «Сколот» (Росія).

Оваціями зустріли учасники фестивалю почесного гостя – професора, доктора історичних наук, заслуженого діяча науки Російської Федерації Анатолія Кірпічнікова.

«Я бачу дуже глибоке осягнення нашої чудової історії Стародавньої Русі, Росії та України. Те, що тут відбувається – значуще явище, особливо для молоді, яка шукає своїх шляхів, і не просто звеселення, а глибоке осягнення історії. Можливо, частина молоді знайшла серед реконструкторів своє призначення. Адже реконструктор – це мужність, відвага і романтика».

А що думають самі реконструктори, ми запитали в Павла Петрова із клубу історичної реконструкції «Яро Пламя»

(м. Санкт-Петербург). Хлопець щойно разом з іншими учасниками виграв у змагання, яке імітувало битву військ і називалося «бугурт», а простіше кажучи «стінка на стінку». Тому в руках у нього – довга сокира, що називається бродекс.

«Фестиваль дає змогу зануритися в епоху наших предків. На собі відчутти, як це відбувалося, – каже Павло Петров. – І це не лише битви, але й постійний набір інформації, знань».

Для когось це хобі, але для деяких стає частиною життя, допомагаючи абстрагуватися від сьогодення й відчутти себе не надовго в іншому житті, своєрідна форма відпочинку.

Фестиваль добре організований, до того ж, бачу, що буде ще багато чого будуватися. Сподіваюся, я сюди приїду ще не один раз».

Ось такі враження. І це підтвердить ваша думка після відвідин «Парку Київська Русь».

Світлана СОКОЛОВА

Фото Романа РАТУШНОГО та авторки

Кий та Либідь на княжих трибунах

Виготовлення бусин зі скла

Ліплення кераміки

Чорнобривців насіяла Золотоноша

У місті Золотоноша, що на Черкащині, у День Незалежності на Всеукраїнському фестивалі чорнобривців встановлено рекорд України: тут сплели найбільший вінок із чорнобривців та калини діаметром два з половиною метра.

Упродовж трьох днів його встановлювали 12 місцевих майстрів.

Фестивалю чорнобривців немає в жодному регіоні України. Чорнобривець – це наша національна квітка, яку дуже люблять, і, яка символізує долю і красу, витривалість українського народу, – розповідає Віталій Войцехівський, міський голова. Отож, уже втретє проводимо фестиваль чорнобривців.

«ЗОЛОТОНОША – МОЯ ЛЮБОВ І ДОЛЯ»

Ці слова про своє рідне місто написала місцева поетеса Ніна Жук. Чудові слова поклав на музику Віталій Степаненко.

Понад двадцять журналістів з усієї України мали нагоду відвідати славне місто Золотоношу. Таку чудову поїздку для моїх колег zorganizували члени Жур-

Найбільший вінок із чорнобривців та калини – Кобзареві

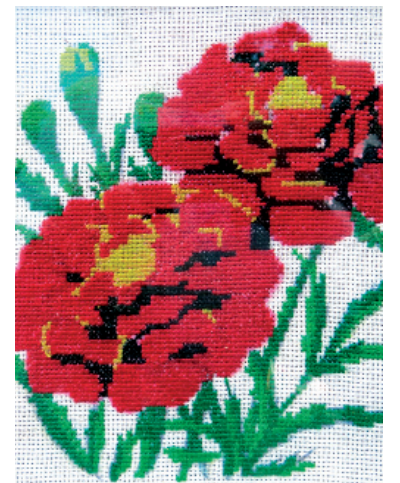

Міський голова Золотоноші В. Войцехівський зі святковим короваєм

праву називають столицю чорнобривців.

Любить ці квіти й місцевий художник Анатолій Лада. На його картинах вони, ніби живі. На цьогорічному фестивалі його нагородили дипломом за участь у виставці виробів майстрів декоративно-ужиткового мистецтва.

Зупиняємося біля стенду вишитих робіт загальноосвітньої школи № 6. Захоплено розповідає про творчий доробок Те-

Юні мешканці м. Золотоноші

Парасолі розквітли чорнобривцями

налістського фонду Національної спілки журналістів України. Учасники прес-туру відвідали підприємства міста та перлину українського бароко Свято-Покровський Красногірський жіночий монастир.

Всеукраїнський фестиваль чорнобривців розпочався парадом вишиванок. А потім

золотонісці та гості міста збиралися в парку культури та відпочинку ім. Т. Г. Шевченка.

Від малого й до великого – всі у вишиванках. А ще – чорнобривці. Вони тут всюди, куди не кинеш оком. Спершу ми їх помітили на велосипедах! Так, саме на велосипедах у горщиках зручненько розмістилися

жовтогарячі голівки. Усміхалися вони і з вазонів-парасольок, чобітків.

А скільки конкурсів вигадали золотонісці! Приміром, на кращий костюм чорнобривчика «Чорнобривці галасливі в місті нашому щасливі», або ж на кращий вірш «Чарівний чорнобривець у поезії розквітне». А ще на кращу ікебану, квіткову композицію, букет, прикрасу «Чорнобривець у вінок вплету, пісню й танець гарний поведу». Розквітали чорнобривці й на папері та полотні.

У рамках фестивалю підбавили підсумки і на кращу чорнобривцеву композицію прибудинкової території приватного та багатоповерхового будинків: «Чорнобривчики хороші прикрашають нам Золотоношу».

Приємно вражає гостей міста й алея чорнобривців. Ця довгезна клумба розмістилася на двох тисячах квадратних метрів. Жовтогарячий колір заповнив місто. Тепер Золотоношу по-

тяна Степанівна Нестеренко, вчителька трудового навчання «Радію, що не лише золотонісці, а й гості міста побачать красу, яку творять наші діти. Ось ці роботи «Заповіт», «Герб України», «Чорнобривці» вишила дев'ятикласниця Ірина Неліна.

У їхній родині всі жінки майстерно вишивають і мама і сестра».

Гості фестивалю насолоджувалися красою: вишиванки, квіти і пісня, яку підхоплювали і яка лінула над містом. Зі сцени співали найкращі колективи. Захоплено слухали й аплодували заслуженій артистці України Ніні Мирводі.

«З чорнобривцями у моєму житті пов'язані найкращі спогади. Побачу, як вони квітнуть, почую, як пахнуть, – і на душі одразу стає спокійно і затишно, – поділилася думками моя колега з Рівненщини Надія Адамчук. – Ця квітка для мене своєрідний талісман».

І повезли в усі куточки України мої колеги добрі спогади про свято, теплі зустрічі й незабутній терпкий аромат чорнобривців.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Т. С. Нестеренко зі своєю ученицею І. Неліною

Рушники, чорнобривці і... пісня

Культурна революція по-одеськи

Сучасна Одеса – це місце не лише Потьомкінських сходів та знаменитої «Гуморини». У світі Південну Пальміру все частіше згадують у зв'язку з Бієнале сучасного мистецтва. 28 серпня цей арт-форум стартував у місті вже втретє. І триватиме аж до 30 вересня 2013 року. Організатором акції цього року став Музей сучасного мистецтва Одеси за підтримки програми і Фонду Рината Ахметова. Співкуратори – Михайло Рашковецький та Мирослав Кульчицький.

У експозиціях основного проекту III Одеської бієнале сучасного мистецтва «Самовряду-

Одеса – бієнале

& Хенрік Майєр (Берлін), Кай Кальйо (Таллінн), Лариса Резун-Звездочотова (Одеса – Москва – Амстердам), Олександр Ройтбурд (Одеса – Київ), група Р. Е. П. (Київ), Олег Тістол (Київ), Василь Цаголов (Київ), Вадим Чекорський (Одеса), Мел Чен (Нью-Джерсі, США), Оксана Чепелик (Київ), група «Что делать?» (Санкт-Петербург).

«Значущість Одеської бієнале сучасного мистецтва важко переоцінити, – напередодні відкриття форуму розповів газеті «Дзеркало тижня» Мирослав Кульчицький. – Нічого подібного у сфері сучасного мистецтва не відбувалося в нашому місті вже

вважає, що сучасне мистецтво має в першу чергу відображати те, що відбувається, оперативно реагувати на події, – написав у репортажі з відкриття форуму відомий одеський сайт OdArt, присвячений питанням сучасного мистецтва.

Усі роботи учасників куратори умовно розділили на три групи: твори, що пропонують рішення проблем, критичні і оверсайдери. Остання група розглядає проблеми самоврядування як нерозв'язні в принципі. Аби передати атмосферу виставки, знову надамо слово одеситам – OdArt «У приміщенні МСМО на Белінського, 5 розмістили більш «класичні» роботи. Це живопис, відео-арт, фотографії та дві вуличні інсталяції. Буквально біля входу стоїть «МАФ – місце для автоформування». Що може бути для Одеси актуальнішим, ніж такий арт-об'єкт? Його автор Ольга Ланник, куратор проекту «Музей. Всередині і зовні». Ще одна вулична інсталяція – жовтий «Опель», в якому крутять відеоарт. Прямо перед входом до музею красується робота графітника АрІ315.

Музей зустрічає відвідувачів виставки, зокрема начальників обласного та міського управлінь культури, слоганом: Rent-a-gov, «взьми уряд в оренду». Це не просто слоган, а ціла ідея, з якою болгарський художник Лучезар Бояджієв вийшов у люди. А завершує експозицію фотопроект Мирослава Кульчицького, Олександра Пролетарського та Станіслава Іващенко (саундтрек) «Після кінця» – чорно-білі фотографії зруйнованого заводу, здається, це «Краєна».

...Навряд чи, звісно, всерйоз можна розраховувати на те, що форум контемпорарі арту візьме – і, немов добра тітонька-фея, помахом чарівної палички вирішить усі (або ж навіть будь-які) питання українського комунального господарства чи самоорганізації населення. Або ж – розраховувати на те, що за допомогою живопису та інсталяції і справді вдасться вплинути на стан труб і наявність гарячої води в кранах. Утім, на умі подібна акція вплив обов'язково матиме. Адже, завдяки «своєї» бієнале, яка раз за разом збирає все більше «зірок» (і відгуків у ЗМІ), одесити, принаймні, більше дізнаються про світове актуальне мистецтво. А звідти і до ставлення, «як у світі», і до організації власного життя рукою подати. Отже, Одеса, як завжди, спромоглася не те, щоб винайти – але, принаймні, першою чітко артикулювати та виголосити власний шлях змін на краще завдяки саме мистецтву. Через культурну еволюцію – і без жодних кривавих революцій. Хіба такий може не сподобатися?..

Василь Цаголов. Привид революції

Олекса Манн

вання: культурна еволюція vs революція» представлені роботи понад 50 авторів із 12 країн: Білорусії, Великобританії, Німеччини, Польщі, Росії, Румунії, Сербії, США, України, Естонії та ін. Автори – від світових «зірок», на кшталт Дана Пер'ювша, Лучезара Бояджієва, Міліці Томіч, до художників-початківців. Жанри – фото, відео, інсталяція, об'єкт, перформанс, акція, комп'ютерна графіка, живопис. Також проектом передбачена освітньо-дискусійна програма, зокрема, панельна дискусія за участю провідних українських мистецтвознавців та арт-критиків. Виставки відбуваються у приміщеннях Музею сучасного мистецтва Одеси, у галереях «Жовті велетні» Одеського художнього музею, «NT- Art gallery» і «Худпром». Паралельний проект Slava Frolova-Group дістав прописку в Арт-центрі Олександра Коробчинського. Також у рамках бієнале презентовані спецпроекти «Бактерія» (куратор – Олекса Манн) і «Слабкість» (куратор – Максим Ковальчук).

Співкуратори основного проекту бієнале Михайло Рашковецький та Мирослав Кульчицький упевнені, що думка художників з приводу конкретних шляхів подолання кризових ситуацій може бути не менш цікавою, ніж соціологів чи політиків. «Організатори пропонують учасникам і учасницям представити результати дослідження суперечностей, які виникають між свободою (особистості, малих соціальних груп, великих спільнот, глобального суспільства)

Лучезар Бояджієв

Піонери Ірини Волгаревої

і обов'язковими обмеженнями свободи, що з'являються за будь-яких форм управління, зокрема, за різних видів самоврядування. Також організатори сподіваються на пропозицію способів вирішення (або «зняття») таких протиріч, – зазначили вони свою позицію в

специфікації. Зрештою, дослідниками соціальної тематики погодилися стати Юрій Альберт (Москва), АрІ315 (Одеса), група «Арт- рейдери» (Одеса), Ірина Бережко (Роттердам-Одеса), Моніка Завадські (Варшава), Сергій Зарва (Одеса), Микита Кадан (Київ), Мартін Кайл

Робота одесита Стаса Жалобнюка. «Натуральний обмін»

Робота Івана Семесюка

